

WYPEŁNIA UCZEŃ

KOD UCZNI

PESEL

--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

miejsce na naklejkę

Egzamin ósmoklasisty

Język polski

DATA: dd-mm-rrrr

GODZINA ROZPOCZĘCIA: gg-mm

CZAS PRACY: 120 minut

Arkusz zawiera teksty liczące
więcej niż 250 wyrazów.

Instrukcja dla ucznia

1. Sprawdź, czy na kolejno ponumerowanych **18 stronach** są wydrukowane **22 zadania**.
2. Sprawdź, czy do arkusza jest dołączona karta odpowiedzi.
3. Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś nauczycielowi.
4. Na tej stronie i na karcie odpowiedzi w wyznaczonych miejscach wpisz swój kod, numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
5. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania. Wykonuj zadania zgodnie z poleceniami.
6. Rozwiązania zadań zapisuj długopisem lub piórem z czarnym tuszem/atramentem.
7. Nie używaj korektora.
8. Rozwiązania zadań: **1–3, 5–6, 8, 10, 13–14, 16, 19, 21** zaznacz na karcie odpowiedzi zgodnie z informacjami zamieszczonymi na następnej stronie. W każdym zadaniu poprawna jest zawsze **tylko jedna** odpowiedź.
9. Rozwiązania zadań: **4, 7, 9, 11–12, 15, 17–18, 20** oraz **22** zapisz czytelnie i starannie w wyznaczonych miejscach w arkuszu egzaminacyjnym. Odpowiadaj tylko własnymi słowami, chyba że w zadaniu polecono inaczej.
10. Ewentualne poprawki w odpowiedziach zapisz zgodnie z informacjami zamieszczonymi na następnej stronie.
11. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.
12. Lista lektur obowiązkowych znajduje się na stronie 3 tego arkusza egzaminacyjnego.

Powodzenia!

WYPEŁNIA ZESPÓŁ NADZORUJĄCY

Uprawnienia
ucznia do:
nieprzenoszenia odpowiedzi
na kartę odpowiedzi
dostosowania
zasad oceniania.

kod kreskowy

Zapoznaj się z poniższymi informacjami

1. Jak na karcie odpowiedzi zaznaczyć poprawną odpowiedź oraz pomyłkę w zadaniach zamkniętych?

Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz inną odpowiedź, np.

Poprawna odpowiedź w zadaniu	Układ możliwych odpowiedzi na karcie odpowiedzi	Sposób zaznaczenia poprawnej odpowiedzi	Sposób zaznaczenia pomyłki i poprawnej odpowiedzi												
C	<table border="1"><tr><td>A</td><td>B</td><td>C</td><td>D</td></tr></table>	A	B	C	D	<table border="1"><tr><td>A</td><td>B</td><td>■</td><td>D</td></tr></table>	A	B	■	D	<table border="1"><tr><td>⊙</td><td>B</td><td>■</td><td>D</td></tr></table>	⊙	B	■	D
A	B	C	D												
A	B	■	D												
⊙	B	■	D												
AD	<table border="1"><tr><td>AC</td><td>AD</td><td>BC</td><td>BD</td></tr></table>	AC	AD	BC	BD	<table border="1"><tr><td>AC</td><td>■</td><td>BC</td><td>BD</td></tr></table>	AC	■	BC	BD	<table border="1"><tr><td>AC</td><td>■</td><td>BC</td><td>⊙</td></tr></table>	AC	■	BC	⊙
AC	AD	BC	BD												
AC	■	BC	BD												
AC	■	BC	⊙												
FP	<table border="1"><tr><td>PP</td><td>PF</td><td>FP</td><td>FF</td></tr></table>	PP	PF	FP	FF	<table border="1"><tr><td>PP</td><td>PF</td><td>■</td><td>FF</td></tr></table>	PP	PF	■	FF	<table border="1"><tr><td>PP</td><td>⊙</td><td>■</td><td>FF</td></tr></table>	PP	⊙	■	FF
PP	PF	FP	FF												
PP	PF	■	FF												
PP	⊙	■	FF												

2. Jak zaznaczyć pomyłkę i zapisać poprawną odpowiedź w zadaniach otwartych?

Jeśli się pomylisz, zapisując odpowiedź w zadaniu otwartym, pomyłkę przekreśl i napisz poprawną odpowiedź

nad niepoprawnym fragmentem

stusznie

Uważam, że bohater postąpił dobrze.

lub obok niego

Uważam, że bohater postąpił dobrze. stusznie

Lista lektur obowiązkowych

Klasy VII i VIII

Charles Dickens, *Opowieść wigilijna*

Aleksander Fredro, *Zemsta*

Jan Kochanowski, wybór fraszek, pieśni i trenów, w tym tren I, V, VII, VIII

Aleksander Kamiński, *Kamienie na szaniec*

Ignacy Krasicki, *Żona modna*

Adam Mickiewicz, *Reduta Orzona*, *Śmierć Pułkownika*, *Świtezianka*, *Dziady* część II, wybrany utwór z cyklu *Sonety krymskie*, *Pan Tadeusz* (całość)

Antoine de Saint-Exupéry, *Mały Książę*

Henryk Sienkiewicz, *Quo vadis*, *Latarnik*

Juliusz Słowacki, *Balladyna*

Stefan Żeromski, *Szyfowe prace*

Sławomir Mrożek, *Artysta*

Melchior Wańkowicz, *Ziele na kraterze* (fragmenty), *Tędy i owędy* (wybrany reportaż)

Zadania egzaminacyjne są wydrukowane na kolejnych stronach.

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Henryk Sienkiewicz QUO VADIS

Ty piszesz, że w liście mym poprzednim znać niepokój i smutek. Smutek musi być, bom ją znowu utracił, a niepokój jest dlatego, że coś się jednak zmieniło we mnie. Szczerze ci mówię, że nic przeciwniejszego mej naturze, jak ta nauka, a jednak od czasu, jakem się z nią zetknął, nie mogę się poznać. Czary czy miłość?... Kirke¹ zmieniała dotknięciem ciała ludzkie, a mnie zmieniono duszę. Chyba Ligia jedna mogła to uczynić albo raczej Ligia przez tę dziwną naukę, którą wyznaje. Gdym od nich wrócił do siebie, nikt się mnie nie spodziewał. Mniemano, że jestem w Benewencie i że nieprędko wrócę, więc w domu zastałem nieład, pijanych niewolników i ucztę, którą sobie wydawali w moim triclinium². Śmierci raczej spodziewali się niż mnie i mniej by się jej przerazili. Ty wiesz, jak silną ręką trzymam mój dom, wszystko więc, co żyło, rzuciło się na kolana, a niektórzy poomdlewali ze strachu. A ja, wiesz, jak postąpiłem? Oto w pierwszej chwili chciałem wołać o różgi i rozpalone żelazo, ale zaraz potem chwycił mnie wstyd i dasz wiarę? – jakiś żal tych nędzników; są między nimi i starzy niewolnicy, których jeszcze mój dziad, M. Winicjusz, przywiódł za czasów Augusta znad Renu. Zamknąłem się samotny w bibliotece i tam przyszły mi jeszcze dziwniejsze myśli do głowy, mianowicie, że po tym, co słyszałem i widziałem między chrześcijanami, nie godzi mi się postępować z niewolnikami tak, jak postępowałem dotąd, i że to są także ludzie. Oni przez kilka dni chodzili w trwodze śmiertelnej, sądząc, że zwłóczę dlatego, by tym okrutniejszą karę obmyślić, a ja nie karałem i nie ukarałem, bo nie mogłem! Zwoławszy ich trzeciego dnia, rzekłem: „Przebaczam wam, wy zaś pilną służbą starajcie się winy naprawić!”. Na to padli na kolana, zalewając się łzami, wyciągając z jękiem ręce i zowiąc mnie panem i ojcem, ja zaś – ze wstydem ci to mówię – byłem równie wzruszony. Wydało mi się, że w tej chwili widzę słodką twarz Ligii i jej oczy zalane łzami, dziękujące mi za ten postępek. I *pro pudor!*³ czułem, że i mnie zwilgotniały źrenice... Wiesz, co ci wyznam: oto że nie mogę sobie dać rady bez niej, że mi źle jest samemu, że jest po prostu nieszczęśliwy, i że mój smutek większy jest, niż przypuszczasz... Lecz co do moich niewolników, zastanowiła mnie jedna rzecz. Przebaczenie, jakie otrzymali, nie tylko nie rozzuchwaliło ich, nie tylko nie rozluźniło karności, ale nigdy strach nie pobudzał ich do tak skwapliwej służby, do jakiej pobudziła wdzięczność. Nie tylko służą, ale zdają się na wyścigi zgadywać moje myśli, ja zaś wspominam ci o tym dlatego, że gdym na dzień przed opuszczeniem chrześcijan powiedział Pawłowi, że świat rozleciałby się na skutek jego nauki jak beczka bez obręczy, ów odrzekł mi: „Silniejszą obręczą jest miłość niż groza”. A teraz widzę, że w pewnych wypadkach zdanie to musi być słuszne.

Henryk Sienkiewicz, *Quo vadis*, Wydawnictwo GREG, 2020.

¹ Kirke – czarodziejka z mitologii greckiej, miała różdżkę zamieniającą ludzi w zwierzęta – zmieniła załogę Odyseusza w świnie.

² Triclinium – sala jadalna w domu rzymskim.

³ Pro pudor! – łac. O wstydzie!

[491 wyrazów]

ZADANIE 1. (0-1)

Dokończ zdanie. Wskaż prawidłową odpowiedź spośród podanych.

Wróciwszy niespodziewanie do domu i zastawszy niewolników ucztujących w triclinium, Winicjusz w pierwszej chwili chciał:

- A. zabić ich wszystkich.
- B. wysmagać wszystkich różgami i ukarać, piętnując rozpalonym żelazem.
- C. wyrzucić wszystkich i kupić nowych niewolników.
- D. wyprowadzić się i zamieszkać z Ligią.

ZADANIE 2. (0-1)

W oparciu o tekst i znajomość całej lektury oceń prawdziwość stwierdzeń podanych poniżej. Zaznacz odpowiednio P dla stwierdzeń prawdziwych i F dla twierdzeń fałszywych.

Winicjusz spostrzegł, że przebaczenie niewolnikom spowodowało, że zaczęli gorliwiej i chętniej wypełniać swoje obowiązki.	☐ P	☐ F
Wśród niewolników Winicjusza znajdowała się Eunice.	☐ P	☒ F

ZADANIE 3. (0-1)

Dokończ zdanie. Wskaż prawidłową odpowiedź wśród podanych.

Przerażenie niewolników Winicjusza, myślących, że obmyśla on karę za nieposłuszeństwo, dowodziło, że Winicjusz był:

- A. gwałtowny i okrutny.
- B. pamiętliwy.
- C. uważany za wariata.
- D. łagodny i dobry.

ZADANIE 4. (0-2)

Opisz w kilku zdaniach dowolne wydarzenie lub sytuację z powieści *Quo vadis*, inne niż wynikające z przytoczonego fragmentu, które świadczy o tym, że:

4.1. Przed nawróceniem się na chrześcijaństwo Winicjusz był człowiekiem okrutnym i nieznającym litości.

Po odbiciu Ligii przez chrześcijan, gdy dziewczyna była wieziona z patacu Nerona do domu Winicjusza, bohater w ataku wściekłości zabił niewolnika, który poinformował go o tych wydarzeniach. Nie powstrzymał go nawet fakt, że ten niewolnik był starym człowiekiem i jego opiekunem z czasów, gdy był jeszcze matym chłopcem.

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA ZADAŃ 1., 2., 3. NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

4.2. Św. Piotr stał się dla Winicjusza człowiekiem, u którego szukał on rady i pomocy.

*Kiedy Ligia została uwięziona i wydawano się, że musi zginąć na arenie,
Winicjusz szukał u św. Piotra pocieszenia i prosił o modlitwę w intencji ukochanej.*

.....

.....

.....

ZADANIE 5. (0-1)

Uzupełnij poniższe zdanie. Wybierz spośród odpowiedzi A i B oraz C i D.

We fragmencie: *Nic przeciwniejszego mej naturze, jak ta nauka, a jednak od czasu, jakem się z nią zetknął, nie mogę się poznać. Czary czy miłość?...* podkreślone sformułowanie to A B. Służy ono podkreśleniu C D przez autora listu.

- A. apostrofa
 B. pytanie retoryczne
 C. niezrozumienia własnych emocji
 D. złości odczuwanej wobec Ligii

ZADANIE 6. (0-1)

Przeczytaj poniższe zdania z recenzji powieści *Quo vadis* Henryka Sienkiewicza. Wskaż to, w którym nie zastosowano poprawnej interpunkcji.

- A. Powieść historyczna Henryka Sienkiewicza przedstawia początki religii chrześcijańskiej i wskazuje przyczyny, dla których podbiła ona w następnych wiekach całą Europę.
- B. Przemiana wewnętrzna głównego bohatera powieści, Marka Winicjusza, obrazuje wpływ wiary chrześcijańskiej na postawę i poglądy dumnego rzymskiego patrycjusza.
- C. *Quo vadis* portretuje dwie postaci historyczne ważne dla chrześcijaństwa – św. Piotra i św. Pawła.
- D. Tym, czego Winicjusz początkowo nie potrafił zrozumieć w postawie chrześcijan było wybaczenie wrogom i rezygnacja z zemsty za krzywdy.

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA ZADAŃ 5., 6. NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Przeczytaj
wskazówki do zadań!

ZADANIE 7. (0–3)

7.1. Na podstawie wybranych wydarzeń z powieści *Quo vadis* krótko udowodnij, że kierowanie się w postępowaniu wobec innych ludzi szlachetnością i dobrocią ma pozytywny wpływ na życie osoby, która postępuje według takich zasad.

Ligia jako chrześcijanka kierowała się zasadami miłości i dobroci dla bliźnich. Tak samo postępowali pozostali chrześcijanie, dlatego Ligia zawsze mogła liczyć na ich pomoc – uratowali ją przed Winicjuszem, ukryli i dali mieszkanie, a chrześcijańscy strażnicy starali się chronić ją w więzieniu i umożliwić jej ucieczkę. Dom Winicjusza bardzo się zmienił po przyjęciu przez niego chrześcijaństwa – wcześniej był on dla swoich niewolników okrutnym i bezlitosnym panem, a jako chrześcijanin stał się raczej ojcem i przyjacielem niż władcą.

7.2. Czy w innej lekturze obowiązkowej spotkałeś postać, która przekonała się o słuszności powyższej tezy? Opisz krótko, jak to się stało.

Postacią, która przekonała się, że dobroć dla innych zmienia życie na lepsze, jest Ebenezer Scrooge z „Opowieści wigilijnej” Karola Dickensa. Człowiek ten był skąpcem, egoistą, dbającym tylko o siebie, pełnym niechęci i pogardy dla innych, a przez to samotnym i zgorzkniałym. Pod wpływem spotkania z trzema duchami zmienił się, przewartościował swoje poglądy, odzyskał rodzinę, stał się osobą lubianą i szanowaną.

ZADANIE 8. (0–1)

W oparciu o znajomość całej lektury oceń prawdziwość stwierdzeń podanych poniżej. Zaznacz odpowiednio P dla stwierdzeń prawdziwych i F dla twierdzeń fałszywych.

Winicjusz poznał Ligię na ucztach w pałacu Nerona.	P	ⓕ
Św. Piotr i św. Paweł stali się z czasem autorytetami moralnymi dla Winicjusza, który zaczął słuchać ich nauk.	Ⓟ	F

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIE ZADANIA 8. NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

ZADANIE 9. (0–2)

Wykonaj polecenia.

9.1. Napisz imię i nazwisko autora oraz tytuł utworu, z którego pochodzi poniższy cytat.

Widmo

*Lecz niestety! wyrok taki,
Że dopóty w ciele muszę
Potępioną włóczyć duszę,
Nim kto z was, poddani moi,
Pożywi mnie i napoi.
Ach, jak mnie pragnienie pali;
Gdyby mała wody miarka!
Ach! gdybyście mnie podali
Choćby dwa pszenicy ziarka!*

Chór

*Ach, jak go pragnienie pali!
Gdyby mała wody miarka!
Ach, gdybyśmy mu podali
Choćby dwa pszenicy ziarka!*

Autor: *Adam Mickiewicz*

Tytuł: *„Dziady” cz. II*

9.2. Czy Twoim zdaniem między Widmem a Winicjuszem występuje jakieś podobieństwo? Wskaż jedną cechę wspólną lub jedną różnicę i umotywuuj, wykazując się znajomością treści obu lektur.

Między tymi postaciami można znaleźć podobieństwo – oboje rządzą ludźmi (Zły Pan chłopami, a Winicjusz miał niewolników) i oboje byli dla nich okrutni i potrafili wymierzać ciężkie kary, a nawet zabijać za najmniejsze przewinienia.

.....

ZADANIE 10. (0–1)

Wskaż spośród podanych poniżej wyraz, którego pisownia motywowana jest tą samą zasadą ortograficzną, co pisownia słowa *służba*.

- A. pożar
- B. mosiężny
- C. niżej
- D. możliwy

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIE ZADANIA 10. NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Karolina Jaskóła

AUTORYTETY A DORASTANIE

Rozważając zagadnienie kształtowania się postaw i poglądów człowieka od czasów dzieciństwa do osiągnięcia emocjonalnej i społecznej dojrzałości, zawsze prędzej czy później dociera się do pojęcia autorytetu. Człowiek bowiem nie jest samotną wyspą, funkcjonuje w społeczności i wpływ innych ludzi ma kluczowe znaczenie dla jego rozwoju – zarówno jeśli chodzi o wpływ pozytywny, jak negatywny. Współczesna psychologia kładzie duży nacisk na pojęcia samorozwoju i automotywacji, ale uznaje też, że tego rodzaju wewnętrzne mechanizmy nie funkcjonują autonomicznie, powinny zostać uruchomione, czyli innymi słowy zanim człowiek zacznie rozwijać się i doskonalić z własnej woli, w okresie dziecięcym i nastoletnim niezbędni są inni ludzie, którzy skierują dziecko na drogi nauki i zdobywania umiejętności społecznych, gdyż ono nie podąży nimi z własnej wrodzonej potrzeby. I tutaj pojawia się miejsce dla autorytetu.

Autorytet to termin dziś często dewaluowany¹, kojarzony z odgórnym narzucaniem swojego zdania, władzą opartą na sile, dominacji nad słabszym, stawianiem zakazów i nakazów. „Autorytarny” – oznacza wymagający bezwzględnego posłuszeństwa, nieakceptujący sprzeciwu ani posiadania własnego zdania. Pojęcie to jednak nie powinno być nacechowane negatywnie, gdyż pierwotnie oznacza ono po prostu osobę będącą wzorem pewnych postaw, zachowań lub wiedzy, która z powodu cechowania się nimi posiada większy od innych ludzi pozytywny wpływ na wychowanków. Autorytet prawdziwy to osoba, za którą młody człowiek podąża i naśladuje ją z własnej woli, powodowany nie strachem, lecz podziwem, szacunkiem, zaufaniem, uznaniem mądrości, wiedzy czy umiejętności tej osoby.

W sposób naturalny pierwszymi autorytetami małego dziecka są jego rodzice, a ich autorytet wynika z relacji emocjonalnej tworzącej się między członkami rodziny. Dalej autorytetami mogą stawać się inni członkowie rodziny, nauczyciele i wychowawcy, starsi znajomi, a także osoby posiadające cechy lub umiejętności uważane przez dziecko za atrakcyjne lub godne naśladowania. To może być mądry nauczyciel, starszy człowiek o dużym doświadczeniu życiowym, dla dziecka obdarzonego np. talentem muzycznym – utalentowany i znany muzyk itp.

Na tym etapie pojawia się zwykle niebezpieczeństwo znalezienia fałszywych autorytetów – osób, które nie reprezentują pozytywnych wartości, nie powodują doskonalenia się etycznego, społecznego ani edukacyjnego, lecz wprowadzają emocjonalny, intelektualny i moralny chaos w życie młodego człowieka. Nie są to już autorytety, tylko idole – osoby posiadające popularność i wpływ na innych, ale niereprezentujące pozytywnych wzorców. Idolem może stać się przebojowy i agresywny kolega lub celebryta znany z rozrywkowego, pozbawionego odpowiedzialności trybu życia.

Jest to problem tym większy, że młodzi ludzie wybierający sobie tego rodzaju idoli są zwykle w okresie rozwoju, w którym dążą wszelkimi możliwymi sposobami do podkreślenia swojej samodzielności, przez co próby uświadomienia im błędów poznawczych bywają mocno utrudnione. Autorytety kontra idole – to bywa główny konflikt nastoletniego okresu życia i jednocześnie czynnik decydujący o pierwszych latach okresu wczesnej dorosłości.

Na podstawie: Karolina Jaskóła, *Autorytet nieautorytarny?*, „Odcienie psychologii” nr 5/2018.

¹ Dewaluować – tutaj: odbierać znaczenie, ważność.

ZADANIE 12. (0-1)

Uzupełnij zdania.

Temat tekstu *Autorytety a dorastanie* to *wpływ autorytetów na wychowanie dzieci i młodzieży*.

Autorka przedstawia pogląd, że *właściwe autorytety są niezbędne dla ukształtowania odpowiedniego charakteru i umiejętności funkcjonowania w społeczeństwie*.

Ostrzega, że *zastąpienie autorytetów idolami może mieć bardzo złe skutki*.

ZADANIE 13. (0-1)

Dokończ poniższe zdania. Wybierz odpowiedź spośród odpowiednio A i B oraz C i D.

W zdaniu: *Nie są to już autorytety, tylko idole – osoby posiadające popularność i wpływ na innych, ale niereprezentujące pozytywnych wzorców* spójnik *ale* można zastąpić spójnikiem A B. Wyraz *niereprezentujące* to C D pochodzący od czasownika *reprezentować*.

- A. więc
 B. lecz
- C. przymiotnik
 D. imiesłów

ZADANIE 14. (0-1)

Zapoznaj się z przytoczonymi poniżej znaczeniami słowa *idol*. Następnie wybierz spośród zdań oznaczonych literami A–D to, w którym zostało ono użyte w takim znaczeniu, w jakim funkcjonuje w tekście *Autorytety a dorastanie*.

- «osoba będąca obiektem bezkrytycznego podziwu i naśladownictwa»
- «*Idol* – polski program telewizyjny typu talent show»
- «posążek lub obraz bóstwa, będący obiektem kultu religijnego»
- «japońska nastoletnia artystka taneczno-wokalna, uważana za szczególnie atrakcyjną i ładną»
- «w doktrynie filozoficznej Francisa Bacona: złudzenie poznawcze»

- A. Teoria idoli jest niezwykle ciekawa, czytam o niej już kolejny dzień.
- B. Archeolodzy odnaleźli niedawno kilka starożytnych idoli, które budzą duże zdziwienie, ponieważ nie wiadomo nic o tym, kogo mogłyby przedstawiać.
- C. Obserwowałem z niepokojem, jak arogancki i leniwy syn sąsiada staje się idolem w oczach mojego młodszego brata.
- D. Nie przepadam za programami telewizyjnymi w rodzaju *Idola*.

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA ZADAŃ 13., 14. NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

ZADANIE 15. (0-2)

Na forum internetowym toczy się dyskusja na temat: *Czy można znaleźć prawdziwe autorytety w literaturze i filmie?* Weź w niej udział i napisz krótki komentarz, w którym za pomocą dwóch argumentów uzasadnisz swoje stanowisko.

 Użytkownik minutę temu

W filmie i literaturze można spotkać wiele inspirujących postaci, ale sam fakt, że to pozytywni bohaterowie, nie tworzy z nich autorytetów. Moim zdaniem podstawą działania autorytetu danej osoby jest możliwość osobistego kontaktu z nią – zapytania o radę, o zdanie na jakiś temat, nauczenia się czegoś pod jej kierunkiem. Rzecz jasna to jest niemożliwe w przypadku postaci z książki czy filmu. Drugą sprawą jest to, że prawdziwy autorytet nie zawsze mówi to, co chcemy usłyszeć, ale mimo wszystko zwykle ma rację – a jeżeli uznamy bohatera literackiego czy filmowego za autorytet i „zapytamy go w myślach” o coś, to odpowiedź tak naprawdę wymyślamy sobie sami i jest ona taka, jak chcemy. Autorytet to nie osoba, która zawsze się z nami zgadza.

  ODPOWIEDZ

ZADANIE 16. (0-1)

Znajdź spośród poniższych zdań to, które nie pasuje do treści tekstu *Autorytety a dorastanie*.

- A. Autorytety są niezbędne w wychowaniu, gdyż dzięki nim młody człowiek jest w stanie podążać odpowiednią drogą rozwoju.
- B.** Ludzie rodzą się ze zdolnością automotywacji i nie wymaga ona żadnej specjalnej uwagi.
- C. Więzy emocjonalne w rodzinie są powodem, dla którego rodzice stają pierwszymi autorytetami dziecka.
- D. Starsi ludzie mogą stawać się autorytetami dzieci i młodzieży z powodu posiadanego przez siebie doświadczenia życiowego.

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIE ZADANIA 16. NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

ZADANIE 17. (0–2)

Czy poniższy cytat może stanowić komentarz do tekstu *Autorytety a dorastanie*? Uzasadnij odpowiedź. Odwołaj się do tekstu.

W świecie intelektualnym i moralnym musi więc istnieć zasada autorytetu. Autorytet może być różnie umiejscowiony, ale jest niezbędny. Indywidualna wolność może być mniejsza lub większa, ale nie może być nieograniczona.

Alexis de Tocqueville

Cytat może stanowić komentarz do tekstu, ponieważ mówi o niezbędności autorytetów w życiu. Stwierdza, że bez autorytetów rozwój intelektualny i moralny człowieka jest utrudniony czy wręcz niemożliwy. Tę samą myśl przekazuje tekst Karoliny Jaskóty, którego wnioskiem jest stwierdzenie, że brak autorytetów w życiu prowadzi do trudności w rozwoju młodego człowieka.

ZADANIE 18. (0–2)

Spośród pytań podanych poniżej wybierz te, na które odpowiedzi znajdują się w tekście *Autorytety a dorastanie*. Wpisz do tabeli oznaczenia literowe tych pytań. Do każdego akapitu pasuje jedno pytanie.

- A. Z czego wynika naturalny autorytet rodziców u małego dziecka?
- B. W jaki sposób zwykle narzuca się młodym ludziom autorytety?
- C. W którym okresie życia jeden z głównych konfliktów przebiega na linii wyboru między autorytetami a idolami?
- D. Jak można zdefiniować idola?
- E. Na jakie pojęcia kładzie nacisk współczesna psychologia?
- F. Jakie jest pierwotne znaczenie pojęcia „autorytet”?
- G. Jakie jest pochodzenie słowa „autorytet”?

Akapit	Pytanie
1.	E
2.	F
3.	A
4.	D
5.	C

ZADANIE 19. (0-1)

Oceń, czy poniższe stwierdzenia odnoszące się do tekstu *Autorytety a dorastanie* są prawdziwe. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest zgodne z prawdą, lub F, jeśli jest fałszywe.

Idol to inaczej osoba, która posłuszeństwo uzyskuje strachem wywołwanym u wychowanków.	P	Ⓕ
Rozrywkowy tryb życia celebrytów jest atrakcyjny dla młodych ludzi i sprawia, że stają się oni dla nich autorytetami.	P	Ⓕ

ZADANIE 20. (0-2)

20.1. Podaj autora i tytuł lektury, z której pochodzi poniższy cytat.

*W głuchej puszczy, przed chatką leśnika,
Rota strzelców stanęła zielona;
A u wrót stoi straż pułkownika,
Tam w izdebce pułkownik ich kona.
Z wiosek zbiegły się tłumy wieśniacze.
Wódz to był wielkiej mocy i sławy,
Kiedy po nim lud prosty tak płacze
I o zdrowie tak pyta ciekawy.*

Autor: *Adam Mickiewicz*

Tytuł: *„Śmierć Putkownika”*

20.2. Czy Twoim zdaniem ten utwór można powiązać z tematyką tekstu *Autorytety a dorastanie*?
Napisz krótką wypowiedź na ten temat. Uzasadnij, wykazując się znajomością lektury.

„Śmierć Putkownika” to wiersz opowiadający o ostatnich chwilach życia polskiej bohaterki narodowej – Emilii Plater. Towarzyszą jej wierni żołnierze oraz okoliczni mieszkańcy, rozpaczający nad jej śmiercią. Z utworu wynika, że była ona osobą pełną zalet, cieszyła się szacunkiem i zaufaniem ludzi. Karolina Jaskóta w swoim tekście takich właśnie ludzi uznaje za prawdziwe autorytety, można więc powiedzieć, że dla swoich towarzyszy Emilia Plater była autorytetem.

ZADANIE 21. (0-1)

Formant pełniący taką samą funkcję, jak w wyrazie *muzyk*, występuje w wyrazie:

- A. stolik
- B. koszykarz
- C. skrzypek
- Ⓓ. grafik

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA ZADAŃ 19. ORAZ 21. NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

ZADANIE 22. (0–20)

Wybierz jeden z podanych tematów i napisz wypracowanie.

- Pamiętaj o zachowaniu formy wypowiedzi wskazanej w temacie: napisz **przemówienie** albo **opowiadanie**.
- W wypracowaniu odwołaj się do wybranej lektury obowiązkowej. Lista lektur znajduje się na stronie 3 tego arkusza egzaminacyjnego.
- Twoja praca powinna liczyć co najmniej **200 wyrazów**.
- Zapisz wypracowanie w wyznaczonym miejscu. Nie pisz na marginesie.

Temat 1.

Napisz przemówienie, w którym spróbujesz przekonać słuchaczy, że nigdy nie jest za późno na to, by stać się dobrym człowiekiem. Odwołaj się do jednej lektury obowiązkowej i jednego innego utworu literackiego.

Temat 2.

Wyobraź sobie, że przeniosłeś się do świata lektury obowiązkowej, z której pochodzi postać uważana przez Ciebie za szczególnie godną naśladowania. Napisz opowiadanie, w którym przedstawisz swoje spotkanie z tą postacią. Twoje wypracowanie powinno udowodniać, że doskonale znasz tę lekturę.

Wypracowanie
na temat nr ...2...

... Gdy tylko się obudziłam, zorientowałam się, że stało się coś dziwnego – po otwarciu oczu ujrzałam nad sobą bezkresne czarne niebo, usiane milionami jasno lśniących gwiazd. Usiadłam na tóżku i zdumiona zobaczyłam niedaleko przed sobą matę wulkan sięgający mi może do kolan, na którym stała drewniana taca z ładną filizanką pełną parującej herbaty. Tuż za nią matę baranek skubał trawę wyrastającą u stóp wulkanu.

... – Dzień dobry – odezwał się obok mnie wesoty głos. Obok mnie stał matę chłopiec z jasnymi włosami i szyją okręconą szalikiem i uśmiechał się przyjaźnie.

... – Dzień dobry – odpowiedziałam, czując ulgę, ponieważ nie miałam już wątpliwości, że jestem na asteroidzie B-612. Wprost cudownie! Zawsze chciałam poznać Matego Księcia, ponieważ od pierwszych chwil z książką opisującą jego przygody na Ziemi bardzo mi imponował ciekawością świata, otwartością na innych i celnością ocen wszystkiego, co widział. A teraz miałam wreszcie możliwość porozmawiania z nim.

... Kilkanaście minut później siedzieliśmy przy śniadaniu – Matę Książę, ja i oczywiście Róża. Chłopiec bardzo chętnie opowiadał o swoim pobycie na Ziemi i z nostalgią wspominał Lisa, zastanawiał się nad tym, czy Latarnik nadal tak

200 słów

ofiarnie wykonuje swoją pracę, śmiał się z Bankiera usiłującego policzyć wszystkie gwiazdy, ciekawito go, ile razy Król zdążył skazać i utaskawić szczura na swojej planecie. Róża wtrącała zabawne komentarze do jego opowieści.

– Właściwie to mam pewien problem i chętnie cię zapytam o radę – powiedziałam. – Ostatnio ciągle się kłócę z przyjaciółką i już nie wiem, co mam zrobić...

– Lis powiedziałby, żebyś pamiętała, że wzajemnie się oswoiłyście i jesteście za siebie odpowiedzialne – stwierdził Maty Książę po zastanowieniu. – Ona jest wyjątkowa dla ciebie, a ty jesteś wyjątkowa dla niej. To jest ważniejsze niż błahe spory. Myślę, że jeśli podejźcie do tego w ten sposób, to przestaniecie się kłócić.

– Masz rację! Muszę z nią o tym porozmawiać – odpartam, ucieszona, że Maty Książę tak łatwo podpowiedział mi rozwiązanie problemu, z którym sama od kilku tygodni nie mogłam sobie poradzić.

Wieczorem nadszedł czas na pożegnanie – musiałam wracać do domu, gdyż nazajutrz trzeba było jak zwykle pójść do szkoły. Na szczęście powrót nie był problemem, w drogę zabraty mnie zawsze pomocne wędrowne ptaki przelatujące obok planety.

